

Упутство за СЛАП координатора

за идентификацију и припрему података инфраструктурних пројеката за унос у СЛАП ИС

САДРЖАЈ

- I Увод
- II Инфраструктурни пројекти локалних самоуправа
- III Секторски стратешки оквир републичког нивоа
- IV Управљање инфраструктурним пројектом локалне самоуправе
- V СЛАП информациони систем
- VI Упутство за идентификацију инфраструктурног пројеката локалне самоуправе

I УВОД

Ово упутство, за СЛАП координатора, садржи основне информације о

- инфраструктурним пројектима локалне самоуправе
- управљању инфраструктурним пројектима на нивоу локалне самоуправе,
- идентификацији носиоца припреме и реализације инфраструктурног пројекта за локалну самоуправу,
- СЛАП информационом систему,
- комуникацији СЛАП координатора са одговорним лицем за припрему/имплементацију инфраструктурног пројекта локалне самоуправе. Упутство је настало на основу искуства у раду са СЛАП координаторима у претходном периоду, анализе домаћег регулаторног оквира за припрему и реализацију инфраструктурних пројеката, постигнутих пракси на нивоу локалних самоуправа и кроз реализацију инфраструктурних пројеката у програму MISIP.

Упутство садржи и информације о потребним активностима СЛАП координатора како би реализовао послове који су му додељени од стране градоначелника односно председника општине Потврдом о именовану, односно да:

- идентификује инфраструктурне пројекте локалне самоуправе или сарађује на идентификацији са руководиоцем канцеларије за локални економски развој (или канцеларијом председника општине / градоначелника или другим ентитетом или појединцем коме је председник општине / градоначелник поверио управљање развоја општине / града;
- комуницира, по настанку промене спремности пројекта, на основу СЛАП упитника, са одговорним лицем за припрему и реализацију инфраструктурног пројекта у ентитету којем је локална самоуправа доделила припрему / имплементацију пројекта;
- региструје инфраструктурни пројекат у СЛАП ИС односно унесе податке о пројекту, или верзији пројекта;
- користи извештаје из СЛАП ИС у циљу извештавања канцеларије за локални економски развој (односно председника општине / градоначелника) о спремности пројеката у односу на план локалне самоуправе или поредио спремност пројекта у односу на спремност пројеката других локалних самоуправа.

II ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЈЕКТИ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА

У наставку текста су основне информације о терминима и њиховим дефиницијама које препоручујемо да СЛАП координатор познаје:

Пројекат је јединствен скуп координисаних активности, са дефинисаним почетком и завршетком, предузет од појединца или организације, да постигне одређене циљеве унутар дефинисаног времена, цене и параметара перформанси. Сваки пројекат може да садржи већи број потпројеката, фаза, потфаза и појединачних активности, који сви заједно чине разгранату структуру пројекта.

У случају кад пројекат има више потпројеката пројекат називамо – програм а потфазе пројекта – пројекти програма.

Примери класификација пројеката:

- Пројекти могу бити класификовани према инвеститору: приватни или јавни (државни или локалних самоуправа) или приватно- јавног партнерства.

- Пројекти могу бити класификовани према техничкој структури циља пројекта: Инвестициони (највећу групу овог типа чине Инфраструктурни пројекти – пројекти улагања у ресурсе објеката и опреме; остали инвестициони пројекти – пројекти улагања у остале ресурсе), Пословни и Друштвени.

- Једна битна класификација пројеката према типу активности – деловања према ресурсима: пројекти одржавања и коришћења и пројекти развоја.

- Такође постоји још једна битна класификација пројеката према области деловања (СЛАП класификација): пројекти у области заштите животне средине, пројекти у области друштвеног деловања – друштвени пројекти и пројекти у области економског деловања. Сваки од ових области има секторе а сектори су подељени на типове (секторски приступ поделе пројеката).

Инфраструктурни пројекат је пројекат објекта или система објеката са опремом (или без ње) који пролази кроз фазе просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације, грађења и коришћења као и прибављања потребних докумената надлежних институција у фазама припреме и имплементације пројекта. Инвеститор директно или преко другог ентитета коме је поверио припрему / имплементацију пројекта, управља реализацијом пројекта. Фазе просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације, грађења и потребна документа надлежних институција дефинисане су Законом о планирању и изградњи (Сл. Гл. РС бр. 72/09, 81/09 и 24/11) и другим законима и подзаконским актима.

Идентификација инфраструктурног пројекта локалне самоуправе

Инфраструктурни пројекат локалне самоуправе је инвестициони пројекат коме је инвеститор локална самоуправа. Инфраструктурни пројекат општине може бити од интереса само за једну општину па такав пројекат називамо, у СЛАП ИС, „општински пројекат“, или може бити од интереса за две или више општина па такав пројекат називамо, у СЛАП ИС, „међуопштински“ или „регионални“.

У првом кораку, СЛАП координатор треба да изврши идентификацију инфраструктурних пројеката међу свим пројектима из локалних стратегија развоја (локални стратешки план одрживог развоја, локални стратешки план економског развоја, или секторских локалних стратешких планова).

У другом кораку, СЛАП координатор идентификује инфраструктурни пројекат по сектору и типу. Сектори и типови пројеката могу се дефинисати из надлежности локалне самоуправе (члан 20. Закона о локалној самоуправи Сл. Гл. РС бр. 129/2007). Свака локална самоуправа, може дефинисати тренутну и коначну листу надлежности¹.

Регистрација инфраструктурног пројекта у СЛАП ИС

Процес који реализује СЛАП координатор попуњавањем претходно прикупљених података о пројекту (новом или верзији) у СЛАП упитник, преко интернета у СЛАП ИС.

¹ Град Нови Сад је дефинисао 47 надлежности у документу: Информациони Меморандум за издавање дугорочних дужничких хартија од вредности – април 2011

III СЕКТОРСКИ СТРАТЕШКИ ОКВИР РЕПУБЛИЧКОГ НИВОА

Идентификовани пројекти локалне самоуправе осим што треба да буду у складу са локалним стратегијама развоја, такође треба да доприносе спровођењу стратешких циљева националних секторских стратегија. У том смислу пројекти који су релевантни и квалитетни и доприносе реализацији стратешких докумената имаће веће шансе за финансирање. Са аспекта животне средине, предлози пројеката треба да буду у складу са релевантним циљевима дефинисаним националним стратегијама, као што су

- Изградња регионалних центара за управљање отпадом у сваком региону према техничким и оперативним захтевима из Директиве о депонијама 99/31/ЕЗ и одговарајућом домаћом законском регулативом
- Повећати проценат домаћинстава прикључених на јавну канализациону мрежу на 65% становника до 2019. године
- Обезбедити пречишћавање комуналних отпадних вода у насељима у којима постоји организовано снабдевање водом и које значајно утичу на непосредни реципијент и на квалитет вода у осетљивим зонама²
- Обезбедити ревитализацију и нормално функционисање постојећих уређаја за пречишћавање отпадних вода насеља
- Санирати постојећа сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину и локације „црних тачака” од историјског загађења опасним отпадом

У складу са тим, наводимо вам неке од примера могућих пројектних предлога који захтевају инфраструктурна улагања:

- Изградња преосталих регионалних санитарних депонија³ и даље контролисано затварање, санација и рекултивација постојећих локалних депонија и дивљих сметлишта
- Изградња трансфер станица и центара за сакупљање комуналног отпада
- Изградња канализације за одвођење отпадних вода и ревитализација постојеће инфраструктуре - посебно црпних станица
- Изградња постројења за примарно и секундарно пречишћавање отпадних вода
- Санација постојећих постројења за пречишћавање отпадних вода у великим насељима на основу анализе исплативости
- Ремедијација контаминираних локација (депонија, индустријских локација, итд)

IV УПРАВЉАЊЕ ИНФРАСТРУКТУРНИМ ПРОЈЕКТОМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Јединица за припрему / имплементацију пројекта (носилац пројекта) је организација за управљање пројектом. Организациона форма за управљање пројектом зависи од специфичности (стручних капацитета: економисти, правници, инжењери потребних профила, организационе способности и додељених других ресурса) ентитета којем је локална самоуправа поверила реализацију пројекта и од пројекта који се реализује. Организација за управљање пројектом представља један од основних услова за ефикасну примену концепта управљања пројектом⁴. Јединица за припрему / имплементацију пројекта у локалним самоуправама у Србији су: ЈКП, ЈП, установе или делови ових ентитета које је основала локална самоуправа или саме службе локалне самоуправе или регионалне развојне агенције или комерцијални ентитети којим је локална самоуправа поверила пројекат. Тип постојеће организације (пројектни тим) за управљање припреме и/или реализације пројекта као и процена квалитета очекиваних

² Приоритет имају насеља преко 100.000 еквивалент становника, осим насеља која испуштају отпадне воде директно у велика водна тела (Дунав, Сава), где ће постројења за пречишћавање отпадних вода бити завршена после 2016. Године, и градови у осетљивим зонама (близина изворишта водоснабдевања)

³ Према Националној стратегији управљања отпадом

⁴ Корисна литература: Управљање пројектом, проф. Др Петар Јовановић, Факултет организационих наука, Београд, 2005 или слична

результата организације може се утврдити на основу начина формирања организације као и додељених одговорности и ресурса. Идентификацију ентитета за одређени инфраструктурни пројекат СЛАП координатор може урадити према Упутству (поглавље VI овог упутства) за идентификацију инфраструктурних пројеката локалне самоуправе, уколико није, у локалној самоуправи, у примени нека друга методологија идентификације пројеката.

Руководилац пројекта (Пројектни менаџер) – је руководилац реализације пројекта. Од позиције руководиоца пројекта, посебно од његових овлашћења и одговорности, најчешће зависи и организовање јединице, која ради на управљању реализацијом пројекта. За реализацију капиталних пројеката (погони за пречишћавање отпадних вода, погони за третман воде, регионални инфраструктурни пројекти, ...) који се могу финансирати и из средстава претприступне помоћи (ИПА) неопходно је да руководилац пројекта буде квалификован и овлада одговарајућим компетенцијама пројектног менаџера.⁵

V СЛАП ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

СЛАП ИС је информациони систем који представља националну базу података општинских инфраструктурних пројеката у Србији. СЛАП одржава Стална конференција градова и општина - савез градова и општина.

Циљ СЛАП информационог система је да пружи адекватну помоћ локалним самоуправама и регионалним агенцијама при регистрацији инфраструктурног пројекта локалне самоуправе (општински инфраструктурни пројекат) или више локалних самоуправа (регионални инфраструктурни пројекат).

Могућности СЛАП ИС су такве да све локалне самоуправе могу регистровати све инфраструктурне пројекте из надлежности локалне самоуправе. Предлог општинама је да прво унесу приоритетне - капиталне инфраструктурне објекте (пројекти области заштите животне средине). Креирањем верзија пројекта, кроз СЛАП ИС, прати се припрема пројекта за финансирање.

СЛАП ИС може да служи као средство за предселекцију пројеката за финансијску помоћ из међународних и домаћих извора за реализацију фазе пројекта (на пример студије оправданости или на пример грађење објекта ...).

Компоненте СЛАП информационог система

СЛАП координатор – представник локалне самоуправе или регионалне развојне агенције који, по овлашћењу председника општине / града, а по добијању података од јединица за припрему / реализацију инфраструктурног пројекта, попуњава податке (региструје) у СЛАП упитнику верзију инфраструктурног пројекта путем интернета (on line www.slap.skgo.org). СЛАП координатор приступа СЛАП упитнику и СЛАП продуктима путем додељене лозинке.

СЛАП упитник – је упитник чијим попуњавањем, од стране СЛАП координатора, се врши идентификација верзије инфраструктурног пројекта у СЛАП бази података. Питања из СЛАП упитника су припремљена на основу европских стандарда (планирања и изградње објеката) са којима је усаглашена наша законска регулатива.

СЛАП база података је база података инфраструктурних пројеката локалних самоуправа, унетих од стране СЛАП координатора из локалних самоуправа и регионалних развојних агенција. База је софтверски инсталирана и смештена у компјутеру (серверу) Сталне конференције градова и општина у Београду.

СЛАП продукти су продукти формирани софтверски на основу попуњеног СЛАП упитника. Продукти су: Упитник, секторска класификација пројеката, ранг листа пројеката у сектору, извештаји у различитим облицима. Могуће је, по захтеву корисника, а уз подршку СЛАП тима, извршити друге врсте класификација и извештаја.

СЛАП канцеларија је тим стручњака који су задужени за одржавање СЛАП

⁵ За сертификацију пројектних менаџера корисна интернет адреса www.yupma.rs или www.pmi.org

информационог система и подршку СЛАП координаторима локалних самоуправа и регионалних агенција као и другим корисницима СЛАП система.

СЛАП корисници. Информације из СЛАП базе података, о инфраструктурним пројектима, које се креирају на основу обраде унетих података, доступне су јавности и с једне стране локалним самоуправама и регионалним развојним агенцијама и с друге стране министарствима, донаторским организацијама, програмима подржаним средствима ЕУ (фондови). СЛАП ИС је јаван. Сваком од поменутих ентитета, СЛАП тим, путем одржавања СЛАП сервера и базе података обезбеђује приступ СЛАП продуктима путем интернета.

Новим секторским приступом у области заштите животне средине дефинисани су сектори: комунални отпад, отпадне воде, снабдевање водом и ремедијација. Остали типови по секторима и подацима из упитника су задржани (ППД#1). Типови пројеката по секторима из области заштите животне средине су:

- Типови сектора комунални отпад
 - Интегрисани регионални центар за управљање отпадом
 - Регионална санитарна депонија (РСД)
 - Санитарна депонија
 - Трансфер станица
 - Рециклажни центар
 - Линија за секундарно разврставање отпада на РСД
 - Остала опрема за третман отпада на РСД
 - Комунално опремање локације
- Типови сектора отпадне воде:
 - Канализациона мрежа
 - Главни колектор
 - Канализациони систем
 - Постројење за пречишћавање отпадних вода
- Типови сектора снабдевање водом
 - Извориште
 - Транспортни цевовод
 - Постројење за третман воде
 - Мрежа
 - Резервоар
 - Црпна станица
- Ремедијација
 - Сметлишта
 - Индустијских локација
 - Осталих локација

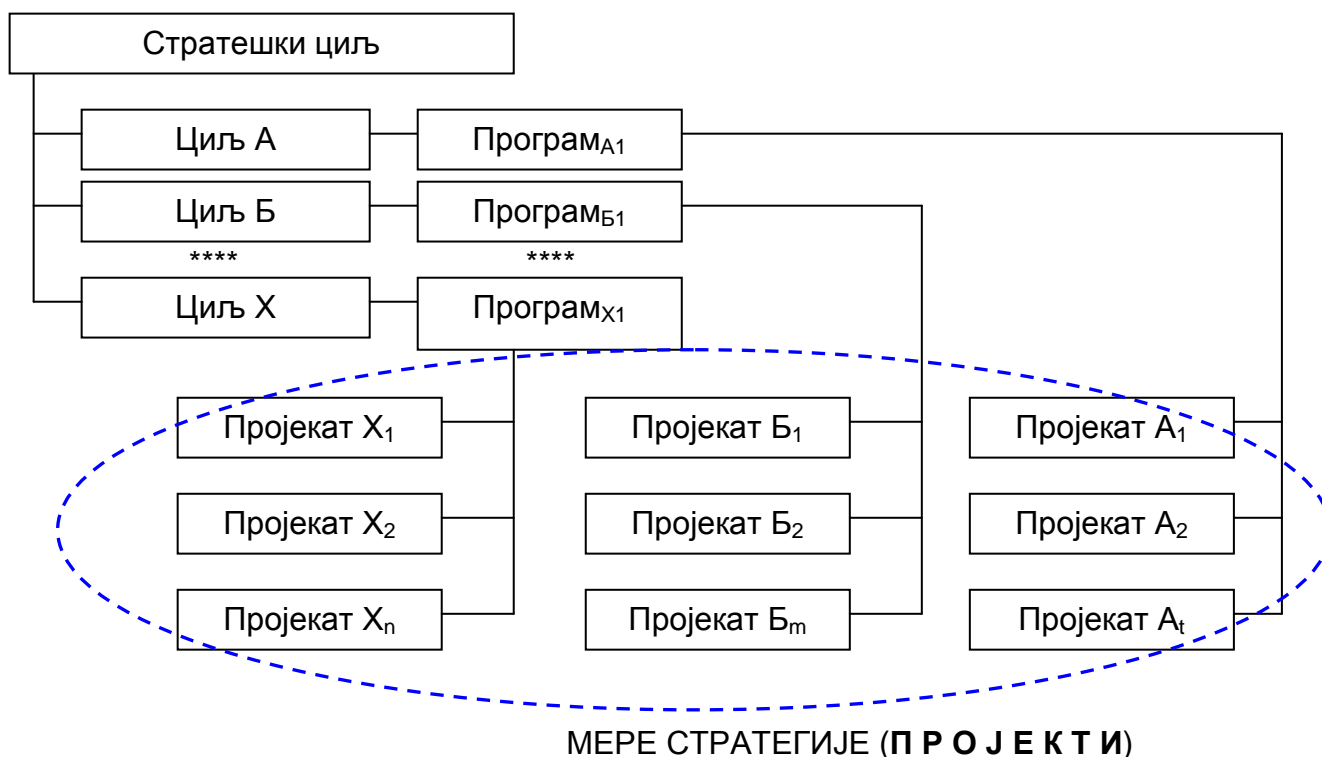
VI УПУТСТВО ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ ИНФРАСТРУКТУРНОГ ПРОЈЕКТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

УВОД

Ово упутство, за СЛАП координатора, садржи основне информације о томе како СЛАП координатор (или друго овлашћено лице које се бави пословима управљања развојем општине а у чијем ентитету СЛАП координатор ради) може извршити идентификацију инфраструктурног пројекта локалне самоуправе.

У уводу приручника у објашњењу идентификације инфраструктурног пројекта полази се од програма имплементације (стратегије) локалне самоуправе којом су одређене мере стратегије - пројекти (сви, без обзира на тип):

Стратегијама се дефинишу:

Пример:

СТРАТЕШКИ ЦИЉ: Одржавање чистоће у градовима и насељима и одржавање депонија (комунална делатност дефинисана у члану 20. Закона о локалној самоуправи) можемо изразити кроз циљеве:

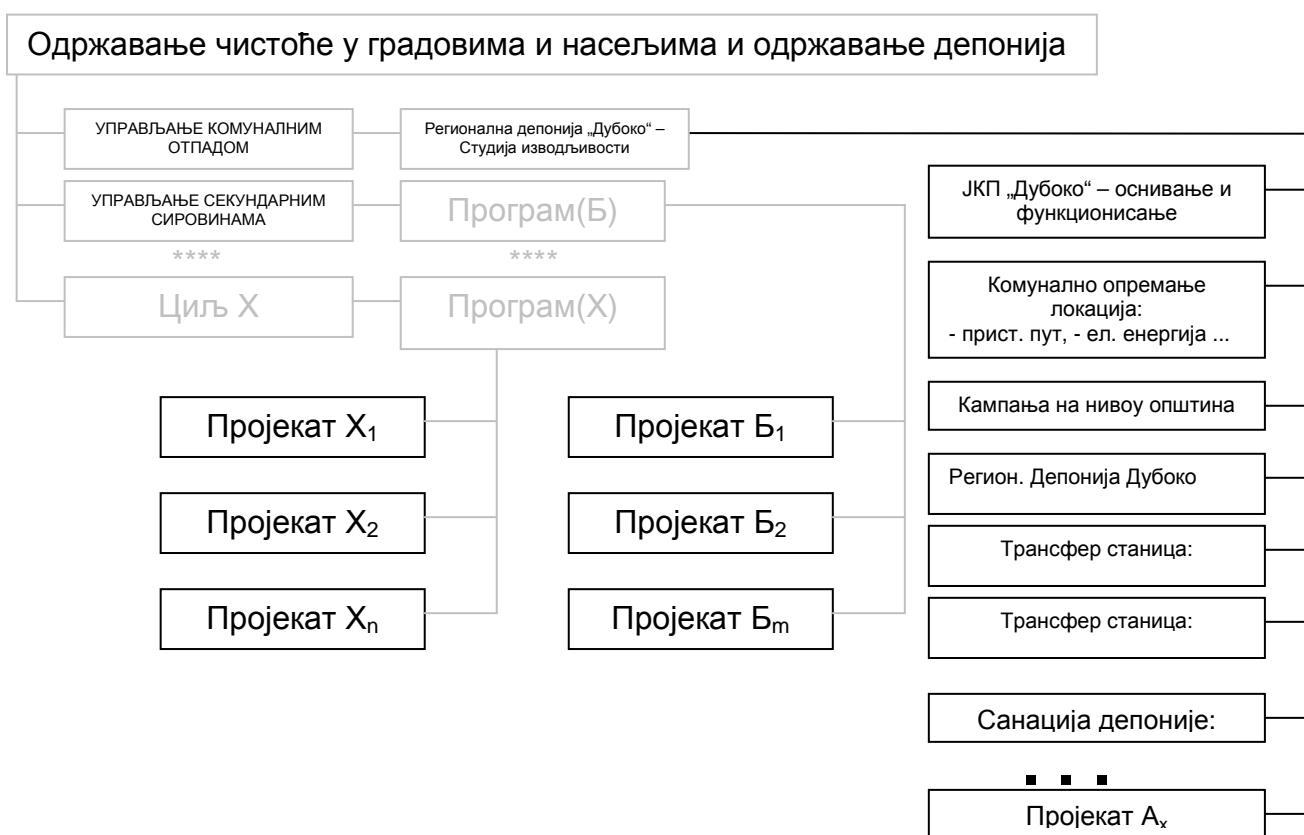
ЦИЉ А: УПРАВЉАЊЕ КОМУНАЛНИМ ОТПАДОМ,
ЦИЉ Б: УПРАВЉАЊЕ СЕКУНДАРНИМ СИРОВИНАМА,
ЦИЉ В: УПРАВЉАЊЕ ОПАСНИМ ОТПАДОМ,
...

ПРОГРАМ – је организовани скуп пројеката чијом се реализацијом (свих пројеката програма или неког броја пројеката програма: Пројекат₁, Пројекат₂, Пројекат_x) у периоду предвиђеном за реализацију стратешког документа постиже предвиђени Циљ Х. За инфраструктурне пројекте програма може да садржи пројекте различитог нивоа

спремности објекта за изградњу односно да ли је у фази припреме (у припреми пројекти просторно планске, урбанистичке и техничке документације до нивоа студије оправданости) или у фази имплементације (кад су студијом оправданости дефинисани пројекти имплементације). Програм обухвата логичан след пројеката просторно планске, урбанистичке, техничке документације (до студије оправданости) и пројекат - актуелни уговор(и) локалне самоуправе са ентитет-ом(има) кој-ем(им) је поверено коришћење изграђене инфраструктуре.
 Пример програма је Изградња Регионалне депоније „Дубоко“ (дато у наставку текста).

ПРОЈЕКТИ – За пример пројекти (програма) Изградња Регионалне депоније „Дубоко“ су: ЈКП „Дубоко“ (оснивање и функционисање); Кампања на нивоу општина (Јавна расправа) Регионална депонија „Дубоко“ (изградња); Приступни пут и други пројекти комуналног опремања локација депоније и трансфер станица; трансфер станице; сепарација отпада; ...

Наведени пример можемо представити и шематски од стратешког циља до пројеката:

ПРОЈЕКТИ (мере стратегије)

Идентификација пројеката (мере стратегије) , може се извршити по секторима из надлежности локалне самоуправе, према члану 20. Закона о локалној самоуправи (Сл. Гл. РС бр. 129/2007) у наставку текста:

Локална (регионална) стратегија				
СТРАТЕШКИ ЦИЉ	ЦИЉ	ПРОГРАМ	МЕРА	
Делатност (СЕКТОР)	Услуга	Програм / Студија изводљивости	пројекат	Ентитет (носилац пројекта)
снабдевање водом	„вода“			ЈКП (служба, Д.О.О.)...
одвођење отпадних вода - обављање	„канал-изација“			ЈКП (служба, Д.О.О.)...
одвођење отпадних вода – развој				Дирекција (завод, ...) ...
пречишћавање отпадних вода – обављање и развој				ЈКП
				...
Одржавање чистоће у градовима и насељима и одржавање депонија	„смеће“ (управљање комуналним отпадом)	Пројекти из Студије изводљивости „Дубоко“	ДОО „Дубоко“	Локалне самоуправе: Чачак, Ужице, Бајина Башта, Пожега, Ариље, Косијерић, Чајетина, Лучани, и Ивањица
			Комунално опремање локација	ЈКП „Дубоко“
			Кампања на нивоу општина	ЈКП „Дубоко“
			Регион. Депонија Дубоко	ЈКП „Дубоко“
			Трансфер станица Пожега	
			Санација депоније Сарића Осоје	ЈКП Биоктош
			Линија за сепарацију отпада	ЈКП „Дубоко“
		
...	

Да би СЛАП координатор идентификовао инфраструктурне пројекте из пројекта локалних стратегија неопходно је да класификујемо пројекте према очекиваном техничком резултату пројекта: Инвестициони (највећу групу овог типа чине Инфраструктурни пројекти – пројекти улагања у ресурсе објеката и опреме; остали инвестициони пројекти – пројекти улагања у остале ресурсе), Пословни и Друштвени. Односно:

- Инфраструктурни пројекти
- Остали инвестициони пројекти
- Пословни и
- Друштвени

На основу техничког резултата пројекта – да ли је резултат пројекта - објекат утврђујемо да ли је пројекат инфраструктурни:

Локална (регионална) стратегија				
СТРАТЕШКИ ЦИЉ	ЦИЉ	ПРОГРАМ	МЕРА	пројекат је инфраструктурни ДА / НЕ
Делатност (СЕКТОР)	Услуга	Програм / Студија изводљивости	пројекат	
снабдевање водом	„вода“			
одвођење отпадних вода - обављање	„канал-изација“			
одвођење отпадних вода – развој				
пречишћавање отпадних вода – обављање и развој				
Одржавање чистоће у градовима и насељима и одржавање депонија	„смеће“ (управљање комуналним отпадом)	Пројекти из Студије изводљивости „Дубоко“	ДОО „Дубоко“	НЕ (пословни)
			Комунално опремање локација (има више пројеката)	ДА
			Кампања на нивоу општина	НЕ (друштвени)
			Регион. Депонија Дубоко	ДА
			Трансфер станица Пожега	ДА
			Санација депоније Сарића Осоје	ДА
			Линија за сепарацију отпада Чачак	ДА
		
...

Подаци о инфраструктурним пројектима, идентификованим у локалним стратегијама, се уносе у СЛАП.

Комуникација СЛАП координатора са ентитетима – носиоцима пројекта на прикупљању података о инфраструктурном пројекту

У процесу идентификације инфраструктурних пројеката, кроз локалне стратегије, и праћење пројекта кроз процес припреме и имплементације, СЛАП координатор треба да се консултује са руководиоцем ентитета за локални економски развој (канцеларија за ЛЕР, канцеларија градоначелника, ...), руководиоцем (најчешће начелник и то у случају кад начелник није учесник у раду канцеларије за ЛЕР) ресорне службе и руководиоцем (најчешће директор и то у случају кад директор није учесник у раду канцеларије за ЛЕР) ентитета за припрему и или имплементацију пројекта.

Руководилац ентитета за припрему и или имплементацију је одлуком – решењем именовано одговорног руководиоца (пројектног менаџера) пројекта. Одлуком – решењем су дефинисане надлежности руководиоца пројекта као и додељени ресурси за реализацију пројекта.

Претпоставка сарадње - комуникације руководиоца пројекта са СЛАП координатором је претходно познавање ресорних начелника и руководиоца ентитета са значајем регистровања инфраструктурних пројеката у СЛАП ИС као и обавеза СЛАП координатора које је СЛАП координатору доделио председник општине / градоначелник (Потврда о именовану СЛАП координатора – Прилог 5. <http://www.slap.skgo.org/dokumenta/>).

У случају кад пројекат има студију изводљивости, а на основу досадашње праксе, комуникација СЛАП координатора и пројектног менаџера (ПМ) може бити на основу СЛАП Упитника или привременом доделом, пројектном менаџеру, корисничких права на регистрацији пројекта у СЛАП ИС. У првом случају, ПМ попуњава образац (или допуњава постојећу верзију) СЛАП Упитника у складу са степеном спремности пројекта и доставља га СЛАП координатору на унос односно регистрацију у СЛАП ИС. У другом случају, СЛАП координатор даје ПМ корисничко име и лозинку и ПМ сам региструје пројекат у СЛАП ИС.

У случају кад је пројекат у фази припреме до израде студије оправданости, СЛАП координатор, на уносу података о пројекту, треба да сарађује са службама локалне самоуправе: представницима руководства општине, одељења (канцеларије) за економски развој општине, одељења за урбанизам, финансије, дирекцијом за изградњу, комуналних предузећа и представницима водећих индустрија на територији општине и то по појединим питањима из СЛАП упитника:

- за област заштите животне средине – секретаријат (или одговарајућа служба локалне самоуправе) за заштиту животне средине, дирекција за изградњу, одговарајуће комунално предузеће или установа, ...

- за област финансија – служба локалне самоуправе за буџет, финансијска служба ЈКП или установе, ...

- за област социо економских критеријума – служба локалне самоуправе за финансије, привреду, локални економски развој, служба наплате и финансија ЈКП, Завод за статистику, ...

- за област техничких критеријума – техничке службе дирекције за изградњу и ЈКП, служба за урбанизам, регионална развојна агенција, ...

- за област институционалних критеријума – надлежна министарства, служба локалне самоуправе за локални економски развој, кадровске службе ЈКП и установе, служба за буџет, ...

Успешна комуникација СЛАП координатора са надлежним ентитетима допринеће успешном прикупљању података и регистровању пројекта (Прилог 6:

<http://www.slap.skgo.org/dokumenta/>)